

Adaptacja miast do zmian klimatu – ogólne wnioski z badań prowadzonych w Polsce i Norwegii

Paweł Swianiewicz

Marta Lackowska

Uniwersytet Warszawski

Zakład Rozwoju i Polityki Lokalnej – ZRIPL

Projekt finansowany z Funduszy Norweskich w ramach Programu Polsko-Norweska Współpraca Badawcza zarządzanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

POLCITCLIM – prezentacja programu badawczego

- Czas realizacji: Listopad 2013 – Październik 2016
- Strona internetowa: www.polcitclim.uw.edu.pl
- Zespół badaczy:

1) Uniwersytet Warszawski, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych,

Zakład Rozwoju i Polityki Lokalnej

Paweł Swianiewicz – kierownik projektu

Adam Gendźwił, Joanna Krukowska, Marta Lackowska,

Katarzyna Szmigiel-Rawska

2) NIBR – Norwegian Institute for Urban and Regional Research

Marte Winsvold/ Jørn Holm Hansen – liderzy zespołu norweskiego

Jan Erling Klausen, Gro Sandkjær Hansen

Tematyka badania

NIE badamy zmian klimatu, jego tempa, nie wypowiadamy się o przyczynach.

Ale interesuje nas:

- Jak samorzędy postrzegają te zmiany?
- Jak na nie reagują, a w szczególności jakie działania podejmują w zakresie:
 - łagodzenia/ zapobiegania zmianom klimatu
 - Adaptacji do zmian klimatu
- Jak wygląda i jak można tłumaczyć zróżnicowanie:
 - Pomiedzy dwoma krajami (Polską i Norwegią)
 - Między gminami w obu badanych krajach

Metody badawcze I

Ankieta do władz samorządowych (2014)

- POLSKA – gminy
1311 odpowiedzi (53%)
- Norwegia – kommune
219 odpowiedzi (51%)

Metody badawcze II – Studia przypadków – Polska

Bydgoszcz
(17 wywiadów)

Sandomierz
(12 wywiadów)

Sopot
(13 wywiadów)

Słupsk
(14 wywiadów)

Metody badawcze II – Studia przypadków – Norwegia

Bergen

(265 tys. mieszkańców)

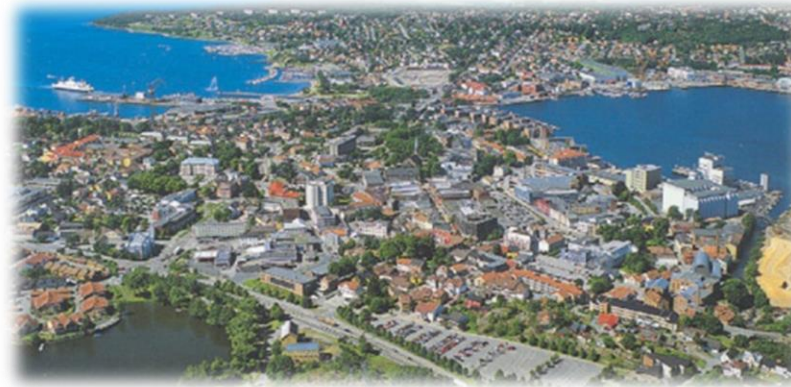
Stavanger

(125 tys. mieszkańców)

Moss

(28 tys. mieszkańców)

Porównanie badanych krajów – systemy samorządowe

	NORWEGIA	POLSKA
Współczesna tradycja samorządu terytorialnego	Połowa XIX wieku' Model skandynawski – „ziemia obiecana” europejskich samorządów”	Demokratyczne wybory 1990 r.
Gminy	Ok. 450, przeciętna wielkość 9 tys.	Prawie 2500, przeciętna wielkość 15 tys.
Model polityczny	Kolektywny zarząd, znaczna rola menadżera gminnego Duża rola partii politycznych w samorządach	Silny, bezpośrednio wybierany burmistrz będący zwierzchnikiem administracji Znaczny udział polityków bezpartyjnych
Administracja samorządowa	Długa tradycja profesjonalizacji Silny udział administracji w formułowaniu polityki gminy	Jednoznaczne podporządkowanie administracji burmistrzowi

Postrzeganie zmian klimatycznych

Opinie polityków i urzędników samorządowych na temat globalnych zmian klimatycznych

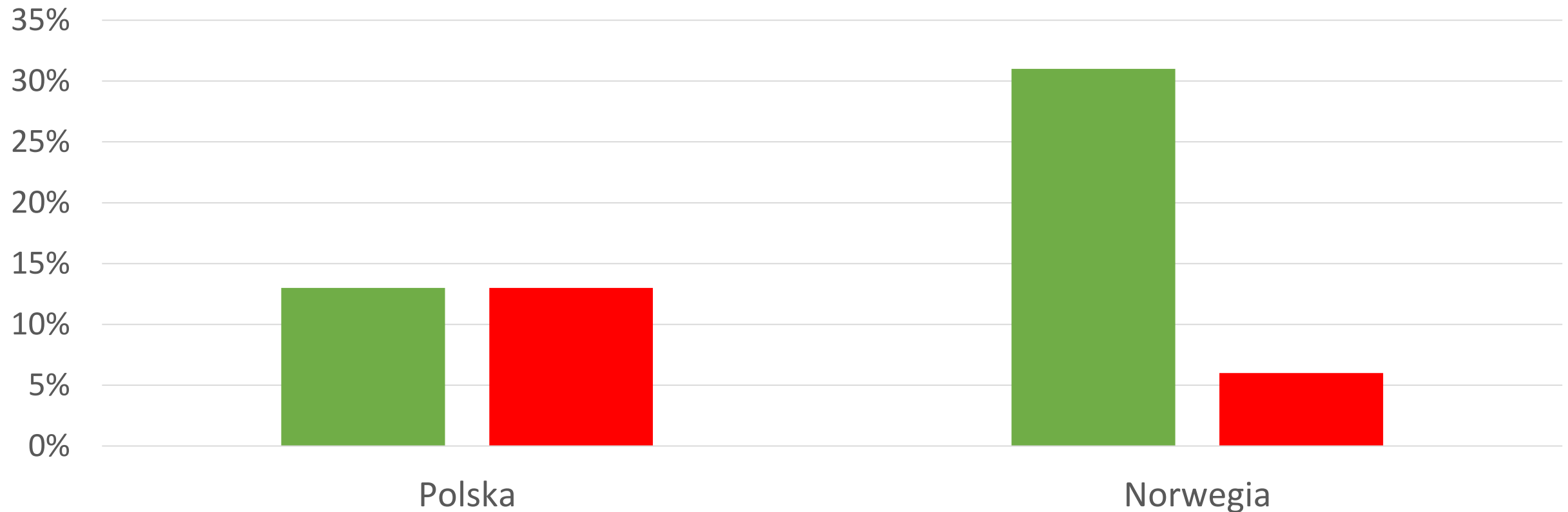
Polska

Norwegia

- Nie jestem przekonany(a), że klimat na Ziemi się zmienia.
- Nie ma przekonujących dowodów na to, że za zmiany klimatyczne odpowiada działalność człowieka
- Dowody na wpływ człowieka raczej mnie przekonują, ale mam w tej sprawie wątpliwości
- Dowody na wpływ człowieka są bardzo przekonujące, nie mam w tej sprawie wątpliwości

Postrzeganie zmian klimatycznych

- Zmiany klimatu to poważny i pilny problem. Odpowiednie działania należy podjąć natychmiast, nawet jeżeli wiążą się ze znacznymi kosztami
- Dopóki nie jesteśmy pewni, że zmiany klimatu są rzeczywiście problemem, nie należy podejmować żadnych kroków, które pociągałyby za sobą koszty gospodarcze.

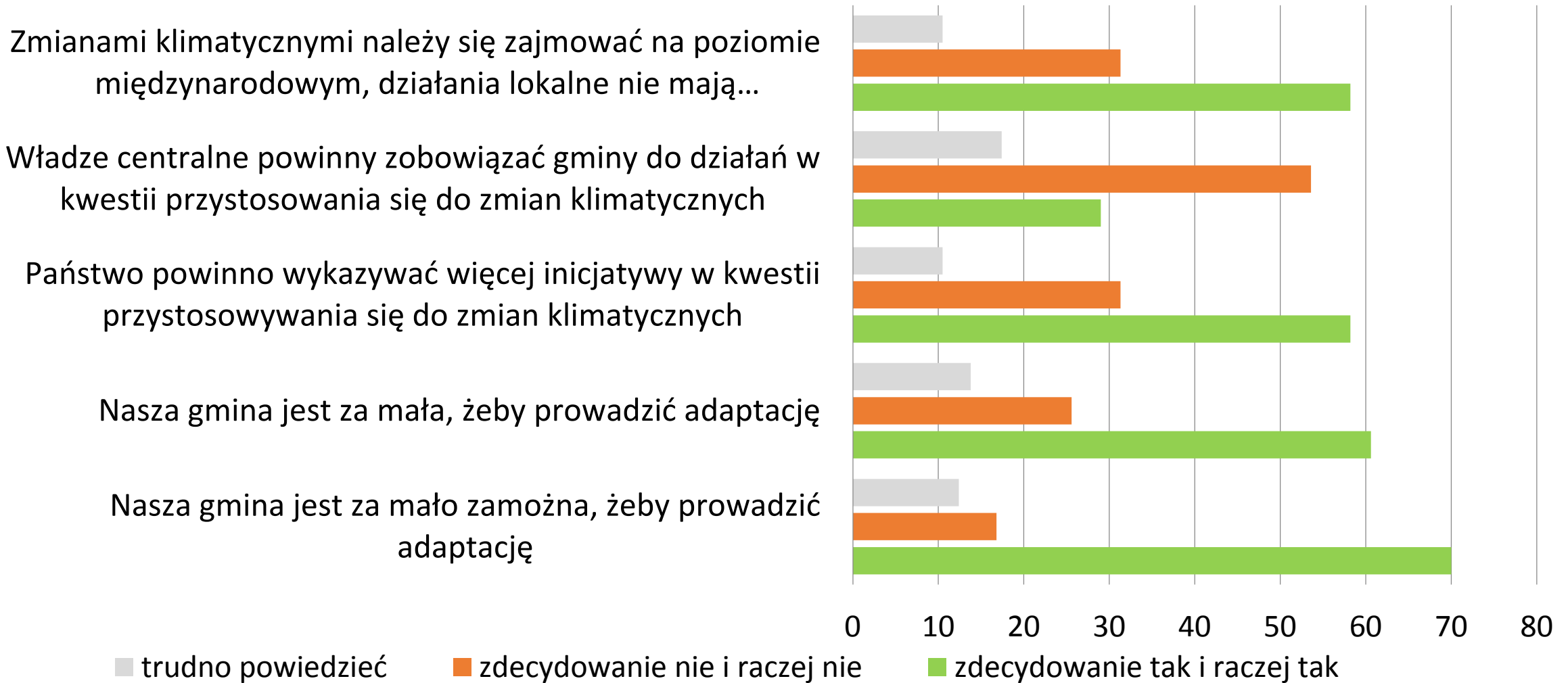
Źródła wiedzy na temat zmian klimatycznych

- W Norwegii znacznie częściej podkreśla się znaczenie wiedzy specjalistycznej, a także szkoleń.
 - W Polsce co piąty ankietowany, w Norwegii co drugi uczestniczył w konferencjach czy seminariach poświęconych zmianom klimatycznym
 - W Polsce 16% ankietowanych wiedziało o uczestnictwie w szkoleniu innego pracownika urzędu, w Norwegii 58%.

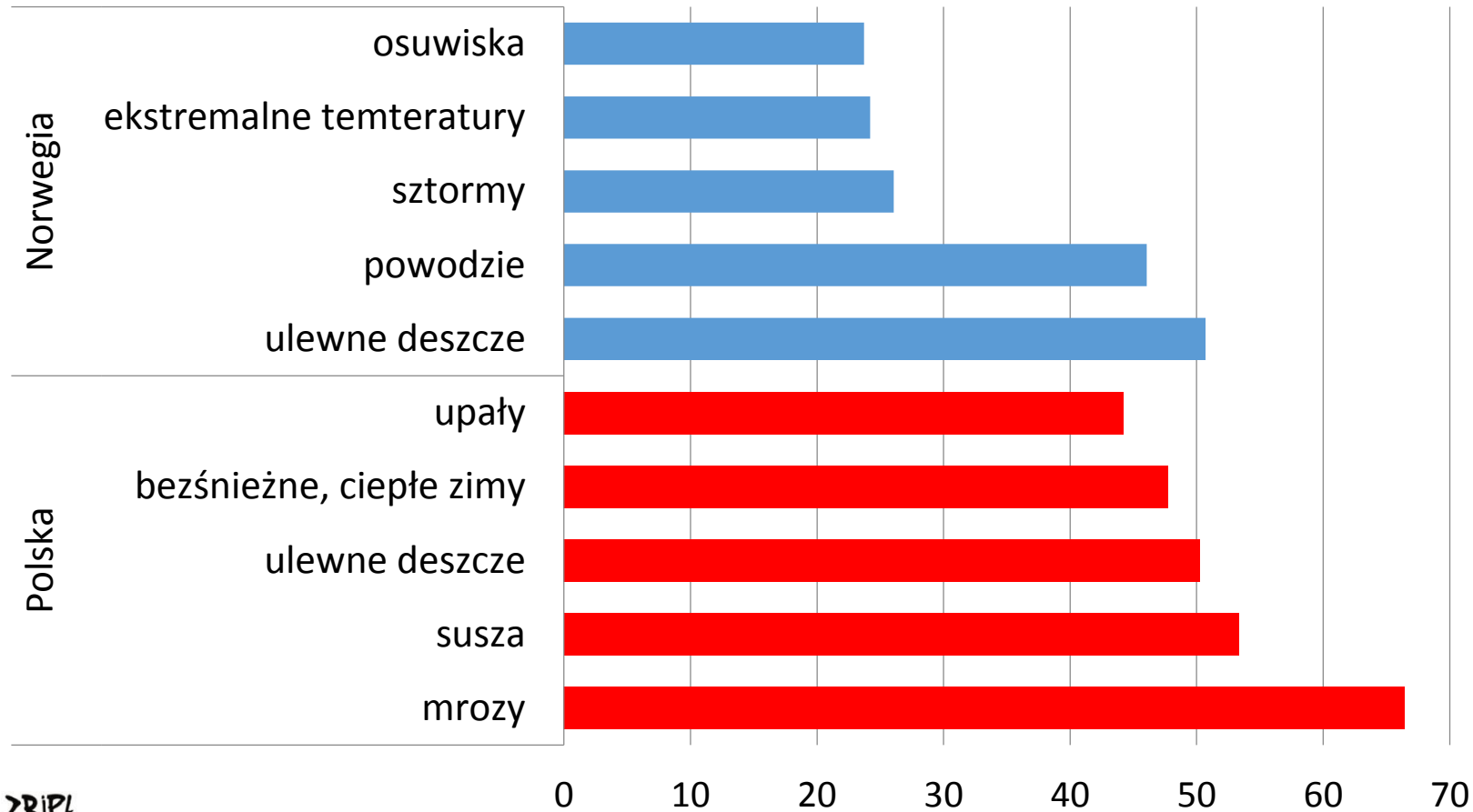
Czy polityki klimatyczne na poziomie gminnym mają sens?

Procent respondentów zgadzających się ze stwierdzeniami:

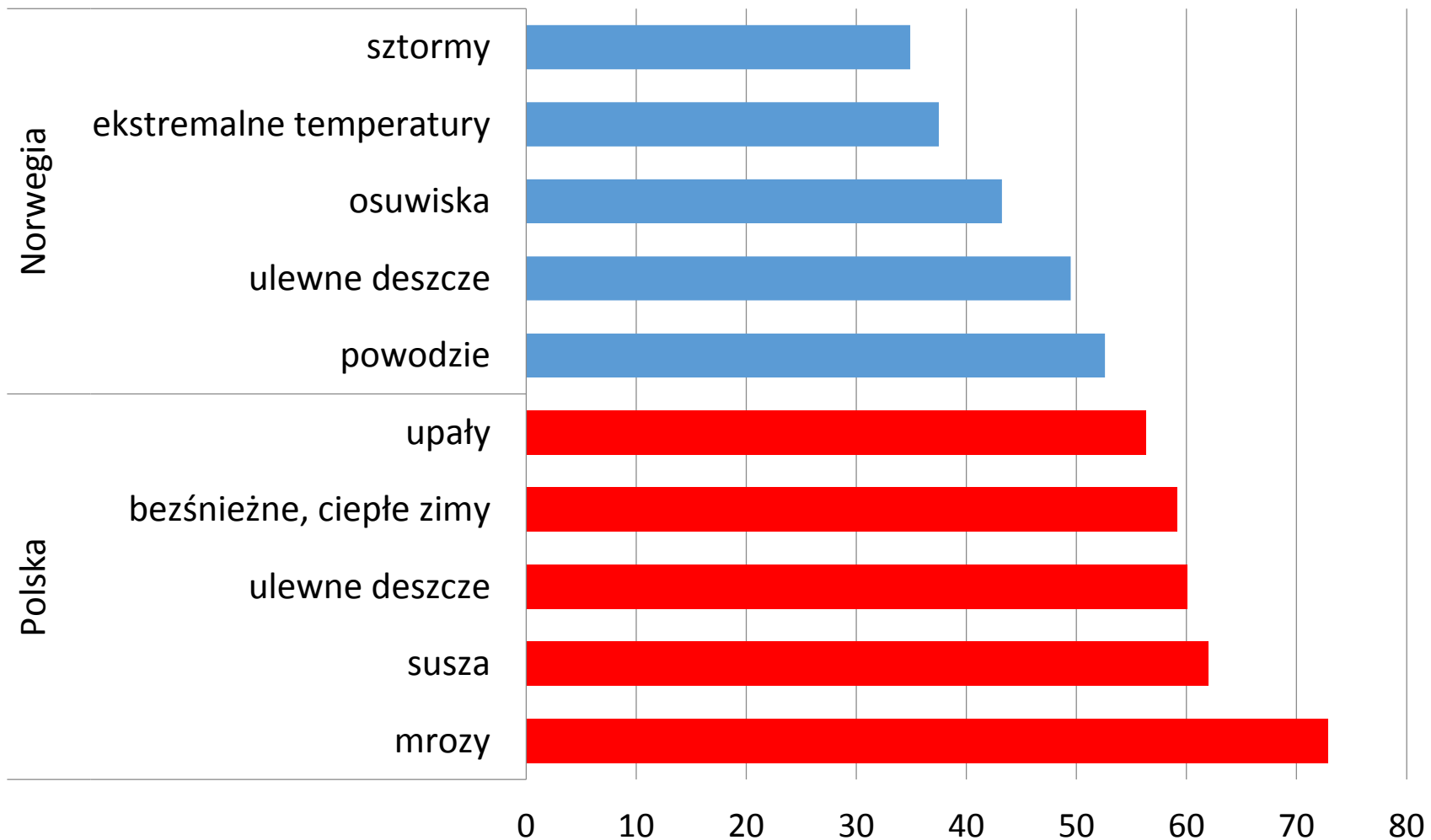
Zagrożenia zauważane w ostatnich latach

Ekstremalne zjawiska pogodowe najczęściej dotykające polskie i norweskie gminy w ciągu ostatnich 10 lat

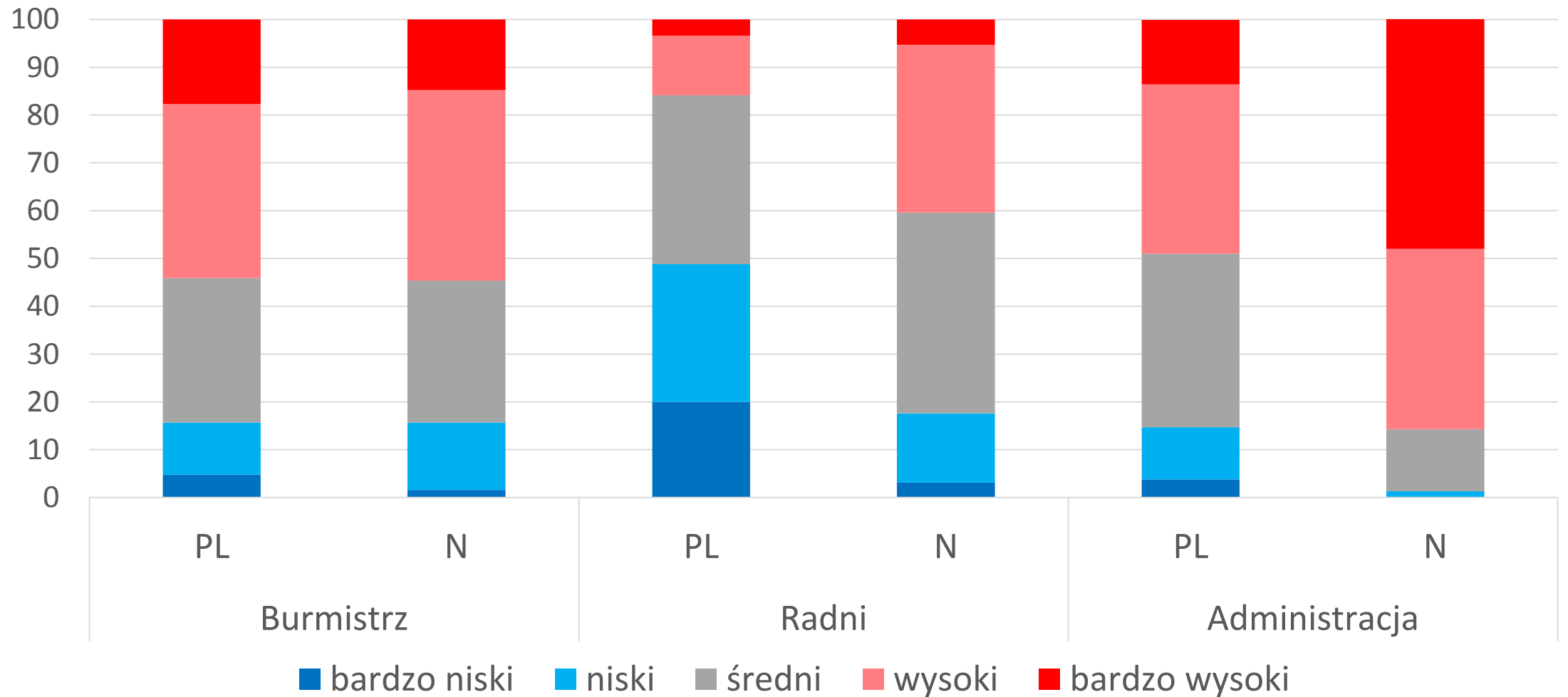

Zagrożenia przewidywane w przyszłości

Ekstremalne zjawiska pogodowe przewidywane w przyszłości

Poziom zainteresowania sprawami polityk w zakresie zmian klimatu (% odpowiedzi)

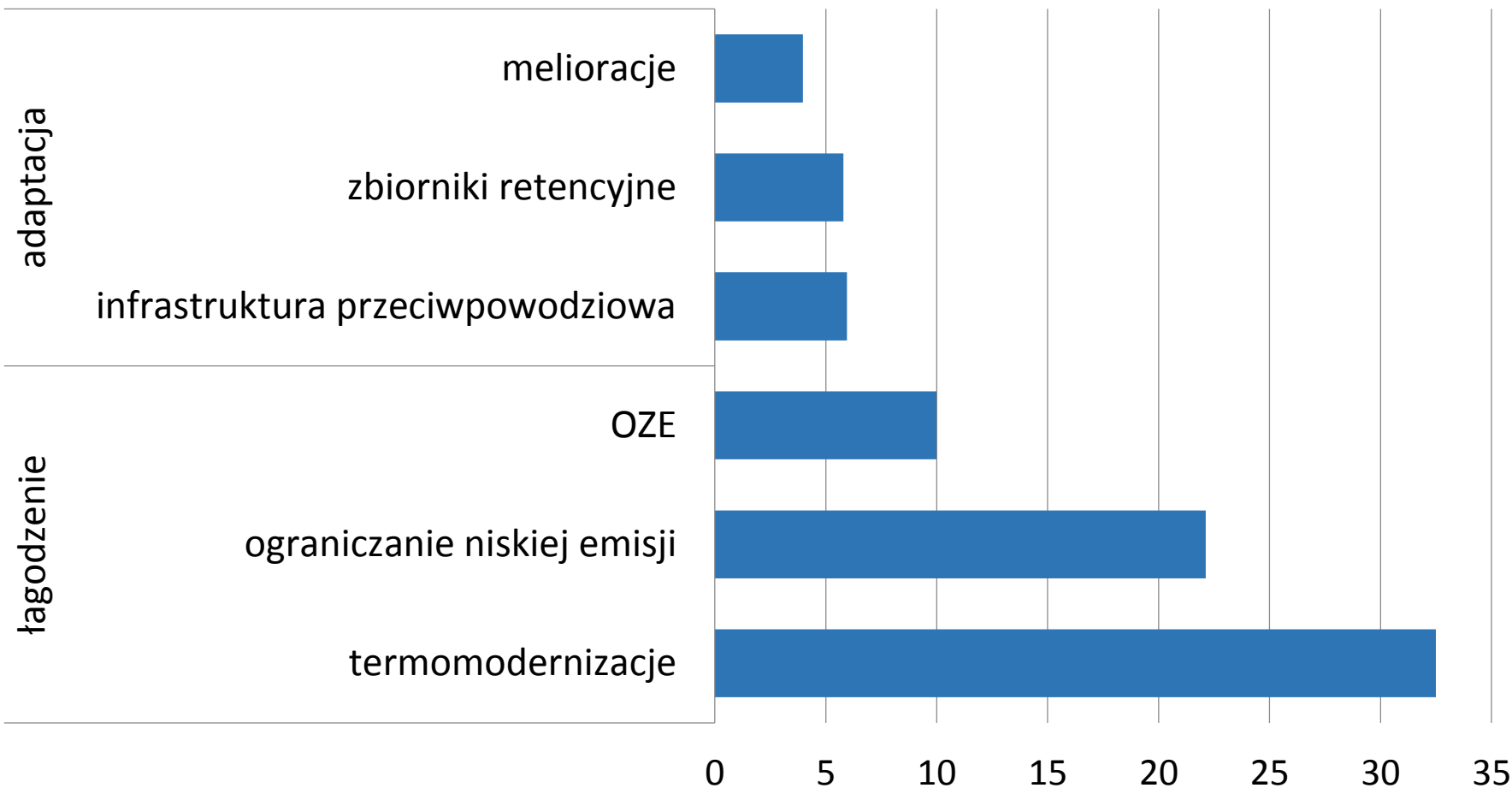
Co wpływa na poziom zainteresowania politykami w zakresie zmian klimatu?

	POLSKA	NORWEGIA
Postrzegane zagrożenie klęskami żywiołowymi	Tak, silny związek	Związek tylko w odniesieniu do zainteresowania administracji
Wielkość gminy	Tak, ale tylko w odniesieniu do administracji	Tak, ale tylko w odniesieniu do administracji
Zamożność gminy	Bez znaczenia	Tak, ale tylko w odniesieniu do administracji
Orientacja polityczna władz lokalnych	Bez znaczenia	Bez znaczenia

Działania najczęściej podejmowane przez gminy polskie

Procent gmin podejmujących najpopularniejsze działania

Polskie gminy – gdzie działania łagodzące, a gdzie adaptacyjne?

- Działania łagodzące
 - Częściej pojawiają się w większych gminach
 - Zamożność nie ma znaczenia
- Działania adaptacyjne
 - Częściej pojawiają się w większych gminach
 - Częściej podejmowane tam, gdzie dostrzega się większe zagrożenie klęskami żywiołowymi
 - Zamożność nie ma znaczenia

Motywacje podejmowania działań w zakresie polityk klimatycznych

- Stare wino w nowych butelkach
 - Działania niekoniecznie bezpośrednio związane z klimatem, ale prezentowane pod nowym hasłem
 - Często główną motywacją względy ekonomiczne lub ochrona środowiska
 - Strategia wykorzystywania okazji (fundusze europejskie)

